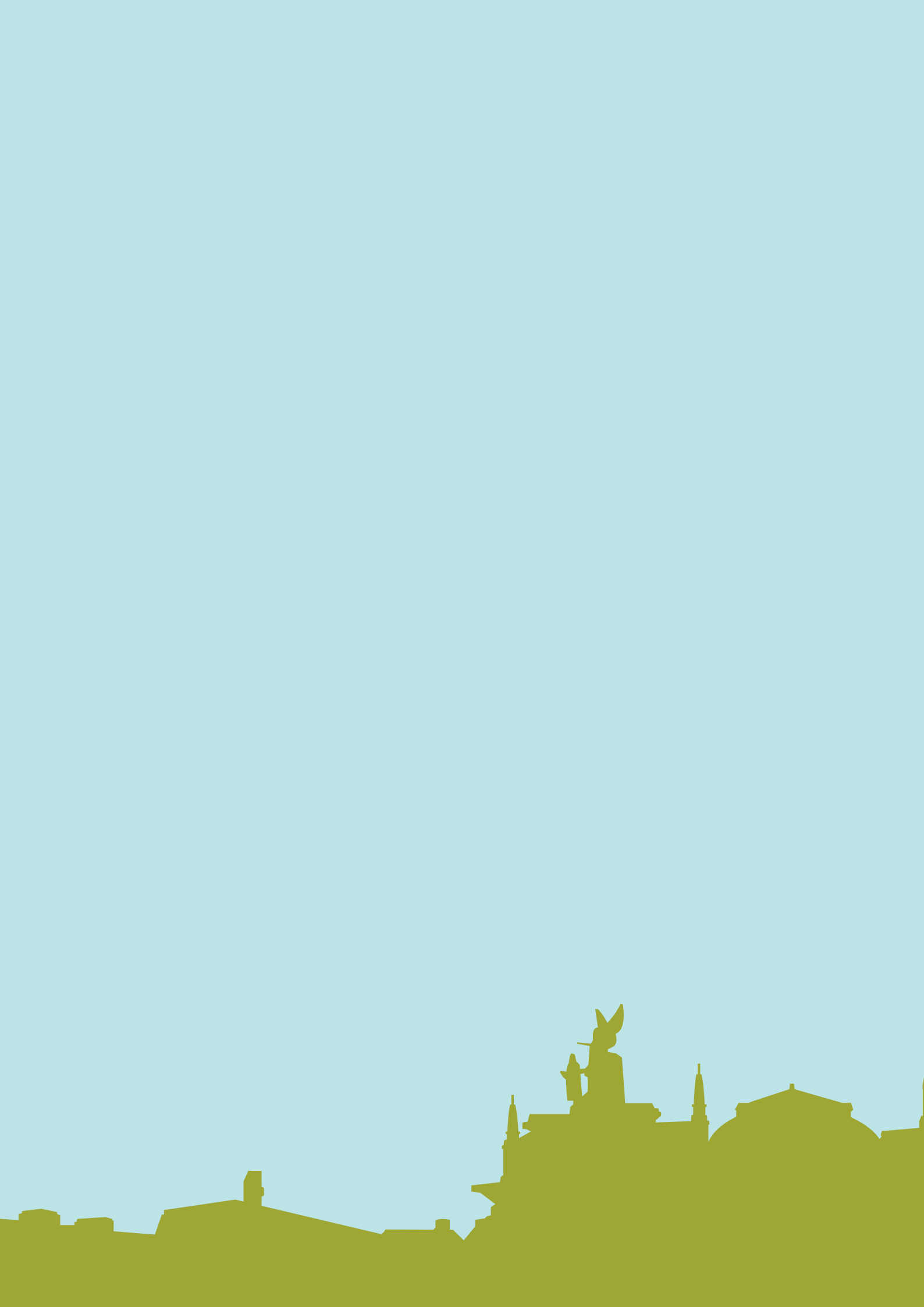

Klimaat Convenant

HAARLEM

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1. Routekaart en Ideeënboek	4
1.2. Benodigde inzet	4
1.3. Intentie van dit convenant	5
2. Visualisatie bij Klimaatconvenant Haarlem	6
3. Partijen bij Klimaatconvenant Haarlem	6
3.1. Partijen die het convenant ondertekenen	6
3.2. Landelijke/Regionale organisaties die betrokken zijn bij het convenant	6
3.3. Landelijke betrokkenheid	7
4. Overwegingen	7
4.1. Overwegende plannen van het Rijk t.a.v. klimaat en duurzaamheid	7
4.2. Overwegende plannen van de provincie Noord-Holland	7
4.3. Overwegende beleid van de gemeente Haarlem	7
5. Overeengekomen Algemene afspraken	8
6. Slotbepalingen	9
7. Ondertekening en adhesieverklaring	10
7.1. Ondertekening op 12 december 2009 te Haarlem	10
7.2. Adhesieverklaring op 12 december 2009 te Haarlem	11
Bijlage: Inbreng per convenantpartner	12

1. Inleiding

Op 9 oktober 2008 besloot de Haarlemse gemeenteraad om het plan van aanpak Haarlem klimaatneutraal 2030 aan te nemen met het hoogste ambitieniveau. Samen met de aangesloten partners uit de stad is een route uitgestippeld om dit doel te kunnen verwezenlijken. De partners onderschrijven via ondertekening de ingeslagen weg en zeggen daarnaast toe om een flinke inspanning te leveren aan dit ambitieuze doel. De gemeente Haarlem geeft zelf het goede voorbeeld geven door haar eigen organisatie al in 2015 klimaatneutraal te maken. In een klimaatneutraal Haarlem leidt het energieverbruik binnen de gemeentegrenzen per saldo niet tot uitstoot van CO₂ of andere broeikasgassen.

Alle partners die dit convenant ondertekenen doen dit omdat zij een *serieuze* en *stevige* bijdrage willen leveren aan het doel om van Haarlem een klimaatneutrale stad te maken. Daarbij moet worden aangetekend dat niet alle ondertekenaars het doel al verwezenlijkt zien in 2030. Dat streven komt vooral toe aan de gemeente. Elke convenantpartner bepaalt voor zichzelf hoever haar streven gaat en geeft in de bijlage bij dit convenant aan wat haar specifieke inbreng is.

1.1. Routekaart en Ideeënboek

Op 26 oktober 2007 en op 28 maart 2008 zijn door de gemeente Haarlem twee goed bezochte klimaatconferenties georganiseerd. Tijdens de conferentie in oktober is opgeroepen tot initiatieven vanuit de Haarlemse samenleving. Die van maart behelsde de presentatie van de resultaten naar aanleiding van die oproep. Uit deze samenwerking tussen betrokken partijen ontstond het Ideeënboek. Deze “bottom-up” benadering is uniek in Nederland.

Belangrijkste reden om samen plannen te maken is dat de gemeente het alleen niet redt. Vier groepen werkten samen aan plannen voor energiebesparing, duurzame energieopwekking en klimaatcompensatie. Die vier programmagroepen waren verdeeld over de thema's Bebouwde Omgeving, Verkeer & Vervoer, Industrie & Bedrijvigheid en de Gemeentelijke organisatie. Bij de samenstelling van de programmagroepen is gekozen voor een zo breed mogelijke afspiegeling van het maatschappelijke veld. Naast deze programmagroepen stelde een stuurgroep een routekaart op die uiteindelijk moet leiden tot een klimaatneutrale stad. Nog niet alle plannen zijn tot in detail uitgewerkt.

1.2. Benodigde inzet

Realisatie van het geschetste doel vereist een aanzienlijke, langdurige en blijvende inzet zowel van de gemeente als van de partners. De gemeenteraad besloot daarom op 9 oktober 2008 om akkoord te gaan met de aard en strekking het plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal. Ter ondersteuning van de uitvoering van het plan van aanpak zijn 4 extra formatieplaatsen ingezet voor de uitvoering van de klimaatprojecten.

Deze inzet strekt zich daarmee uit over meerdere collegeperioden en richt zich op een continue communicatie van een consistente visie voor de lange termijn, gericht op alle doelgroepen vanuit de Haarlemse samenleving en de eigen organisatie. De eerder ingestelde regiegroep Haarlem Klimaatneutraal begeleidt het gehele proces. De gemeente geeft aan de regie te willen voeren over de geformuleerde doelstelling. Zij gaat contacten met alle betrokken partners uit de Haarlemse samenleving vasthouden en versterken. Bij beleidsbeslissingen vindt betere verankering en borging plaats van klimaatneutraal doelstellingen. Om de bevolking beter te betrekken komen er voorlichtingscampagnes en legt de gemeente Haarlem regelmatig contact met de wijkraden.

1.3. Intentie van dit convenant

Direct bij deze ontwikkelingen betrokken partijen geven met dit convenant te kennen dat ze medewerking willen verlenen aan deze plannen, en zich daarbij bewust zijn van de noodzaak – binnen economisch redelijke grenzen van haalbaarheid - maximaal rekening te houden met de overheidsdoelstellingen op het gebied van energie en klimaat (zoals verwoord in paragraaf 4 van dit convenant).

Dit convenant beoogt de weg richting een systeem voor optimale duurzame exploitatie van het energiepotentieel in de gemeente Haarlem. Zij onderschrijven de wijze waarop dit energiesysteem de duurzame energievoorziening in de gemeente Haarlem vorm geeft. Afspraken in dit convenant moeten binnen bedrijfseconomisch redelijke grenzen haalbaar zijn. Partijen spreken af zich onder zakelijk verantwoorde condities optimaal te willen inzetten en te streven naar een klimaatneutraal Haarlem. Daarbij moet de huidige kredietcrisis ook als kans worden gezien voor duurzame investeringen.

De gemeente Haarlem zegt toe zich in te spannen om haar bevoegdheden uit te oefenen, om in de (ruimtelijke) planvorming voorwaarden te creëren voor een zo duurzaam mogelijke exploitatie van het energiepotentieel in de gemeente Haarlem.

De provincie heeft in haar Waterplan (ontwerp, versie 16 oktober 2008) opgenomen dat zij tot doel heeft optimaal gebruik van de ondergrond te stimuleren, zodat maximale reductie van CO₂-uitstoot wordt bereikt. In complexe situaties, waarbij meerdere initiatiefnemers grondwater willen gebruiken, laat zij in nauw overleg met de gemeente raamplannen opstellen (zogenaamde masterplannen). Hiermee wordt voorkomen dat warme en koude grondwaterbronnen elkaar negatief beïnvloeden.

Indirect betrokken partijen geven door middel van een adhesieverklaring bij dit convenant te kennen dat zij binnen de eigen beleidskaders een bijdrage willen leveren aan het terugdringen van de uitstoot van CO₂ en bereid zijn dit af te stemmen op de ontwikkelingen die door het convenant in gang worden gezet.

De klimaatconvenant partners worden jaarlijks betrokken bij het opstellen van het **Haarlemse Duurzaamheidsprogramma**. Dit programma – dat bij de klimaatconvenant partners op draagvlak moet kunnen rekenen – wordt samengesteld uit de ideeën die vanuit de Haarlemse samenleving naar voren zijn gebracht als potentiële projecten (het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal).

Alle convenantpartners zetten zich in om de in genoemd programma opgenomen projecten ten uitvoer te brengen.

2. Visualisatie bij Klimaatconvenant Haarlem

Om klimaatneutraliteit te bereiken, is de inzet vereist van drie strategieën:

1. energiebesparing;
2. vervanging van fossiele door duurzame energie;
3. efficiënt gebruik maken van fossiele brandstoffen.

Als 4de stap na de Trias Energetica komt compensatie in de vorm van aanplanten van bomen of duurzame energieprojecten elders in de (3de) wereld. Klimaatcompensatie kan heel goed gecombineerd worden met de Millenniumdoelstellingen die Haarlem onderschrijft. Uiteindelijk is deze vierde stap niet de meest wenselijke. Daarom wordt eerst de nadruk gelegd op de stappen 1 tot en met 3.

Elk speerpunt kent zijn eigen benadering en dynamiek en vereist inschakeling van andere *stakeholders*. Bij het klimaatneutraal maken van de gemeentelijke bedrijfsvoering of de openbare verlichting heeft de gemeente Haarlem bijvoorbeeld een bepalende en dominante positie; in de verkeer- en vervoersector is het beleid van landelijk opererende bedrijven als NS en Connexxion of het gedrag van burgers van doorslaggevend belang. Het lokaal beïnvloedingspotentieel en de groep relevante *stakeholders* verschilt dus per onderwerp.

De Haarlemse speerpunten en doelstellingen zijn omschreven in de inleiding van het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal.

3. Partijen bij Klimaatconvenant Haarlem:

3.1. Partijen die het convenant ondertekenen:

1. ASN Bank;
2. Ecosol;
3. Eneco;
4. Fortis Greenloans en Energieker;
5. De gemeente Haarlem;
6. Haarlem Duurzaam in Beweging;
7. Industriekring Haarlem;
8. Liander;
9. Milieudefensie Haarlem;
10. Nuon;
11. Provincie Noord-Holland;
12. De Rabobank Haarlem en Omstreken;
13. SAPlaza;
14. De Haarlemse Woningbouwcorporaties.

3.2 Landelijke/Regionale organisaties die betrokken zijn bij het convenant

Ondergetekende heeft zich op de hoogte gesteld van de overwegingen en afspraken zoals vastgelegd in het Klimaatconvenant Haarlem en verklaart namens zijn/haar organisatie vanuit het eigen beleid een bijdrage te willen leveren aan het terugdringen van de uitstoot van CO₂ en dit af te stemmen op de ontwikkelingen die door het convenant in gang worden gezet.

De volgende organisaties leggen een adhesieverklaring af:

1. Kamer van Koophandel Amsterdam;
2. Ministerie van VROM;
3. Ministerie van Economische Zaken;
4. SenterNovem.

3.3 Landelijke betrokkenheid:

De ministeries van VROM en van Economische Zaken en de uitvoeringsorganisatie SenterNovem hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit convenant. Zij zijn verheugd over de gezamenlijk door de regionale partijen geformuleerde ambities en afspraken. Het Rijk werkt in generieke zin aan de aanpak van de klimaatproblematiek en werkt hard aan een ondersteuningprogramma waar klimaatneutrale gemeenten als de gemeente Haarlem gebruik van kunnen maken. Nadere invulling van deze regeling volgt.

4. Overwegingen:

4.1. Overwegende plannen van het Rijk ten aanzien van klimaat en duurzaamheid stellen partijen vast:

Het Rijk lanceerde op prinsjesdag 2007 ambitieuze klimaatdoelstellingen. Het kabinet wil in 2020 landelijk 30% CO₂-reductie realiseren door elk jaar 2% te besparen op energie en door 1% duurzame energie op te wekken.

Voor de energie-eisen van woningen is dit vertaald in de beoogde aanscherping van EPC van woningen naar 0,6 in 2011 en 0,4 in 2015 en een klimaatneutrale gebouwde omgeving in 2020.

Voor projecten betreffende duurzame energie en klimaatverandering hebben de EU en andere overheden de komende jaren subsidiebronnen ter beschikking.

Internationaal wordt de klimaatproblematiek steeds serieuzer genomen, wat zal resulteren in aanscherping van CO₂-uitstootreductiedoelstellingen van het Rijk.

Als het aan het Rijk ligt zal Nederland in 2020 dertig procent minder broeikasgassen uitstoten dan het in 1990 deed.

4.2. Overwegende plannen van de provincie Noord Holland stellen partijen vast:

Op 30 oktober 2007 heeft Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland het Actieprogramma Klimaat vastgesteld. Met het programma wil de Provincie de uitstoot van broeikasgassen in Noord-Holland verminderen en zich beter voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.

Om deze doelstellingen te bereiken, bundelt de Provincie de krachten met andere overheden, het bedrijfsleven en de inwoners van de provincie Noord-Holland.

Tijdens het Bestuurlijk Ervarium van 17 april 2008 hebben 52 Noord-Hollandse gemeenten en alle Amsterdamse stadsdelen de klimaatafspraak met de Provincie Noord-Holland ondertekend. In totaal tekende 93% van de gemeentelijke belanghebbenden de klimaatafspraak. De gemeente Haarlem is één van die 55 gemeenten.

Het doel van deze klimaatafspraak is om in onderlinge samenwerking de uitvoering van het klimaatbeleid in Noord-Holland te intensiveren en daarmee mede invulling te geven aan de landelijke, provinciale en gemeentelijke klimaatdoelstellingen op het gebied van energiebesparing, toepassing van duurzame energie en CO₂-reductie.

Als provincie draagt Noord-Holland relatief veel bij aan de Nederlandse uitstoot van broeikasgassen. In 2005 bedroeg de Nederlandse uitstoot 212 Megaton CO₂, waarvan circa een zesde deel op het conto van Noord-Holland kon worden geschreven. Met het Actieprogramma Klimaat 2007 – 2011 levert de provincie haar bijdrage aan deze landelijke ambitie en de mondiale strijd tegen klimaatverandering.

4.3. Overwegende beleid van de gemeente Haarlem stellen partijen vast:

De gemeenteraad van Haarlem sprak op van 29 maart 2007 in een breed ondersteunde motie uit om van Haarlem in 2030 een klimaatneutrale stad te maken. Het door het college voorgestelde *Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal 2030* is vervolgens door de raad vastgesteld op 9 oktober 2008. Daarbij koos zij voor het hoogste ambitieniveau.

Voor 2009 is het eerste **Duurzaamheidprogramma** geschreven samen met de klimaatpartners uit de stad. In dit Duurzaamheidprogramma worden o.a. de klimaatprojecten opgenomen die samen met de klimaatpartners zijn geselecteerd. Ook voor het **Duurzaamheidprogramma 2010** is door de vertegenwoordigers in de programmagroepen een keuze gemaakt voor uit te voeren klimaatprojecten.

De verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering is een traject dat al enige tijd door de Gemeente Haarlem wordt bewandeld. Ook al zijn de behaalde resultaten zonder meer goed, wij vinden dat het beter kan en moet. Het doel is om in 2015 een klimaatneutrale bedrijfsvoering te hebben, hetgeen ook andere partijen zal inspireren om hetzelfde te doen. De route naar 2015 is relatief kort. De besproken middelen zullen voor een groot deel van de CO₂-reductie (zo'n 70%) toereikend zijn en per 2012 bereikt zijn.

De overige drie jaren zullen ingezet worden om andere middelen, technieken en methodes te beoordelen op zowel milieurendement als economische geschiktheid voor verdere invulling van de resterende 30%. Echter, niet iedere kilogram CO₂ uitstoot kan worden vermeden.

De gemeente overweegt om te kiezen voor een in de emissierechtenhandel al gebruikelijk mechanisme, het compenseren van de CO₂ uitstoot in derde wereld landen. Dit is vaak kosteneffectiever dan het nemen van dure maatregelen in de eigen (productie)omgeving. Door dit aan te pakken vanuit niet-commerciële belangen, kan de gemeente hiermee tevens een maatschappelijk doel steunen, zoals bedoeld in het verdrag "millenniumdoelen"^[1]. Te denken valt dan aan bijvoorbeeld duurzame energie opwekking met wind, water of zon, dat vervolgens gebruikt wordt voor de productie van voedsel of schoon drinkwater.

Op 10 februari 2009 heeft Haarlem het Europese Burgemeestersconvenant ondertekend. Hierin verklaren inmiddels 974 Europese steden dat zij streven naar meer dan 20% CO₂-reductie in 2020, het doel dat de EU zichzelf heeft opgelegd. Dit betekent dat ervaringen tussen verschillende steden kunnen worden uitgewisseld en gezamenlijke projecten kunnen worden opgezet. De Europese Investeringsbank heeft voor dit doel geld gereserveerd.

5. Overeengekomen algemene afspraken:

- De betrokken convenantpartijen worden beschouwd als "klimaatpartners" van Haarlem.
- Deze klimaatpartners worden jaarlijks betrokken bij de door hen te bepalen keuze voor klimaatprojecten die worden opgenomen in het gemeentelijke Duurzaamheidprogramma.
- De gemeente Haarlem voert de regierol op het streven om van Haarlem een klimaatneutrale stad te maken.
- De Haarlemse bevolking wordt hierbij betrokken.
- Afspraken in dit convenant moeten binnen bedrijfseconomisch redelijke grenzen haalbaar zijn.
- Partijen spreken af zich onder zakelijk verantwoorde condities optimaal te willen inzetten en te streven naar een klimaatneutraal Haarlem.
- Alle partijen blijven nadenken over ideeën voor de toekomst, deze worden toegevoegd aan het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal.
- Ideeën die vanuit de Haarlemse samenleving naar voren zijn gebracht als potentiële projecten zullen daarin verwerkt worden.
- Alle convenantpartners zetten zich in om de in genoemd programma opgenomen projecten ten uitvoer te brengen.
- Ook andere partijen kunnen toetreden tot dit convenant.
- Gemeente richt een Klimaatsteunpunt op met de huidige Regiegroep als basis om te komen tot publiekprivate samenwerking (een PPS-constructie).

^[1] In 2000 hebben regeringsleiders van 189 landen internationale afspraken gemaakt: vóór 2015 moeten armoede, ziekte en honger ver teruggedrongen zijn. Dit is vertaald in acht concrete doelen: de millenniumdoelen. Op 6 maart 2008 is door de Raad unaniem besloten om Gemeente Haarlem volledig te laten deelnemen als millenniumgemeente.

Om maximaal gebruik te maken van de nieuwste inzichten en technieken op het gebied van energiebesparing en duurzame energie stellen **partijen een agenda op voor de toekomst**, waarin zij in elk geval onderzoeken doen voor inbreng in het Ideeënboek van de gemeente Haarlem:

1. Haalbaarheid van opwekking van elektriciteit door windturbines en geothermie in het betreffende gebied.
2. Vermindering van de energiebehoefte in woningbouw door een passief huis en een laagenergie huis constructie.
3. Nieuwe brandstofcellen.
4. Fiscaal optimale vormgeving van investering en exploitatie.
5. Gasleidingen voor Biogas.
6. Invloed van toekomstige aanscherping van Europees en/of rijksbeleid inzake EPC, EPL, energiebesparing, CO₂-uitstoot/reductie en duurzame energie.
7. Haalbaarheid van de aansluiting van toekomstige fases op lange afstand transportleidingen voor warmte en CO₂.
8. Toepassing van groengas.

6. Slotbepalingen

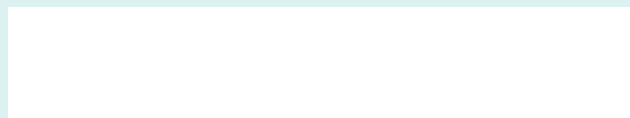
1. Partijen spreken af zich optimaal te willen inzetten en te streven naar een klimaatneutraal Haarlem. Dit streven vertaalt zich in een inspanningsverplichting van betrokken partijen maar **niet** een resultaatverplichting.
2. Gewijzigde omstandigheden met als gevolg problemen voor een direct betrokken partij om zich in te spannen de inspanningsverplichtingen uit dit convenant na te komen, ontslaat deze partij daarvan zolang deze gevolgen voortduren.
3. Nieuwe partijen hebben de mogelijkheid zich na 12 december 2009 door middel van een ondertekening of een adhesieverklaring te verbinden aan dit convenant.
4. De direct en indirect betrokken partijen spannen zich in om voor zover nodig andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij dit convenant te betrekken door middel van ondertekening van een adhesieverklaring.
5. De gemeente Haarlem zal penvoerder zijn namens alle ondertekenaars en uit dien hoofde alle ondertekenaars op de hoogte houden van het toetreden en ook uittreden van partijen.
6. Uittreden kan door middel van een eenzijdige verklaring aan de penvoerder.
7. Alle direct betrokken partijen leggen zich vast om op 12 december 2011 een herziening van dit convenant te starten, of zoveel eerder als zij allen nodig achten.
8. De binding van dit convenant eindigt op 31 december 2030 of zoveel eerder als alle direct betrokken partijen nodig achten.
9. Bij dit convenant horen de Verkenning Routekaart Haarlem Klimaatneutraal, het Ideeënboek, het Duurzaamheidsprogramma en de samenstelling Regiegroep Haarlem klimaatneutraal als achtergrondinformatie.

7. Ondertekening en adhesieverklaring

7.1 Ondertekening op 12 december 2009 te Haarlem

ASN Bank

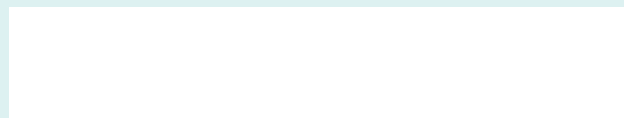
namens deze **(naam • functie)**

(handtekening)

Haarlem Duurzaam in Beweging

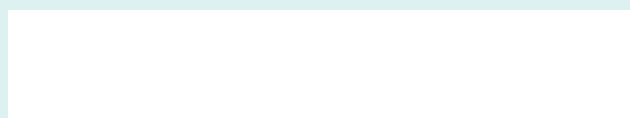
namens deze **(naam • functie)**

(handtekening)

Ecosol

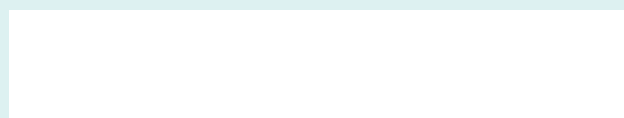
namens deze **Frank Wempe • functie**

(handtekening)

Industriekring Haarlem

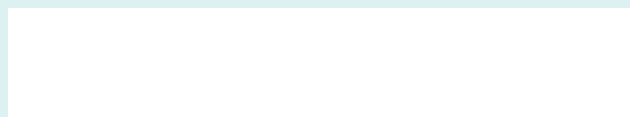
namens deze **Dick Veldmaat • Voorzitter**

(handtekening)

Eneco

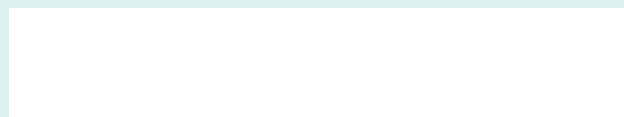
namens deze **(naam • functie)**

(handtekening)

Liander

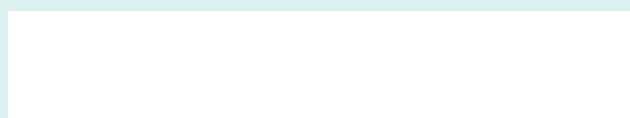
namens deze **(naam • functie)**

(handtekening)

Fortis Greenloans en Energieker

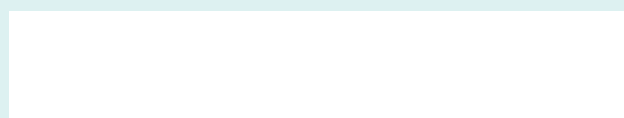
namens deze **(naam • functie)**

(handtekening)

Milieudefensie Haarlem

namens deze **(naam • functie)**

(handtekening)

De gemeente Haarlem

namens deze **Maarten Divendal • Wethouder Milieu**

(handtekening)

Nuon

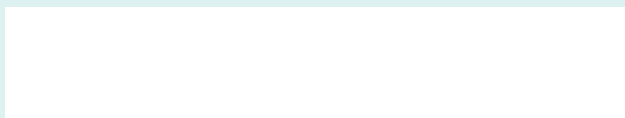
namens deze **(naam • functie)**

(handtekening)

Provincie Noord-Holland

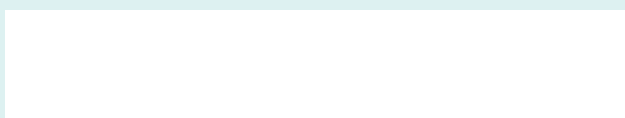
namens deze **(naam • functie)**

(handtekening)

De Rabobank Haarlem en Omstreken

namens deze **de heer F.W. Mulder • directievoorzitter**

(handtekening)

SAPlaza

namens deze **de heer Th. Bakkum • Directeur**

(handtekening)

De Haarlemse Woningbouwcorporaties

namens deze **Grischa Lowinsky • Directeur Elan Wonen**

(handtekening)

7.2 Adhesieverklaring op 12 december 2009 te Haarlem

Ondergetekende heeft zich op de hoogte gesteld van de overwegingen en afspraken zoals vastgelegd in het Klimaatconvenant Haarlem en verklaart namens zijn/haar organisatie vanuit het eigen beleid een bijdrage te willen leveren aan het terugdringen van de uitstoot van CO₂ en dit af te stemmen op de ontwikkelingen die door het convenant in gang worden gezet.

Kamer van Koophandel Amsterdam

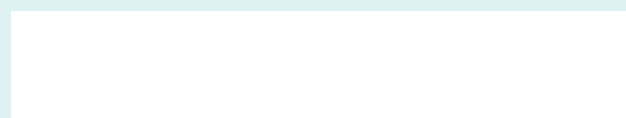
namens deze **(naam • functie)**

(handtekening)

Ministerie van VROM

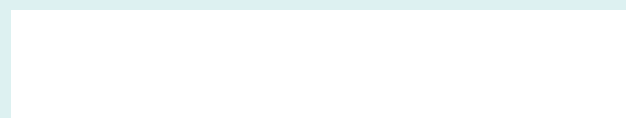
namens deze **Ron de Graaf • functie**

(handtekening)

Ministerie van Economische Zaken

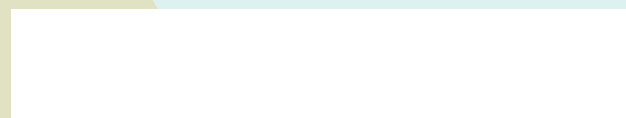
namens deze **Heleen Koopal •
Beleidsmedewerker Energietransitie**

(handtekening)

SenterNovem

namens deze **Theo Elfrink • Klimaatadviseur gemeenten**

(handtekening)

BIJLAGE:

De inbreng per convenantpartner:

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
ASN Bank: De ASN bank zal zich inspannen om groenverklaringen aan te vragen, te ondersteunen en te bepleiten bij SenterNovem en zal zich inspannen om gelden met gereduceerde rente uit fiscaal gefaciliteerde bronnen, zoals het ASN Groenprojectenfonds en de ASN Groenbank in oprichten, ter beschikking te stellen als groenkrediet.	X	X		X
Ecosol: Ecosol is vanaf het begin (november 2007) betrokken geweest bij Haarlem klimaatneutraal 2030. De inbreng van Ecosol binnen de doelstellingen van Haarlem klimaatneutraal zijn de volgende: Als deelnemer aan de programmagroep verkeer zijn wij initiërend. Samen met NS OV fiets en Lock en Go ontwikkelen wij een systeem voor de automatische uitgifte van de OV fiets. De proef is ontwikkeld in het kader van de tender Mobiliteitsmanagement 2008 van SenterNovem. Ecosol is in dit samenwerkingsverband initiator en projectleider.			X	
Parallel aan deze proef bepleiten wij de inzet van de OV fiets in de Haarlemse parkeergarages. Hierbij werken wij samen met de producent van de Bikedispenser.			X	
Daarnaast ontwikkelen wij innovatieve controle en handhaving instrumenten om het groeiende probleem van wildgeparkeerde fietsen in de Haarlemse binnenstad hanteerbaar te maken.			X	
Ecosol paart technologische vooruitgang aan maatschappelijke betrokkenheid, en zal daar waar mogelijk mensen inzetten die tot op heden geen toegang hebben tot de reguliere arbeidsmarkt.			X	

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
Eneco:				
<p>Algemeen: Duurzaam ondernemen: samen doen we dat. Dat is het motto van Eneco. Als energiebedrijf hebben we de belangrijke maatschappelijke rol om te zorgen voor een betrouwbare, betaalbare en schone energievoorziening, voor nu en in de toekomst. Eneco juicht het initiatief van de gemeente Haarlem dan ook van harte toe en werkt hier graag aan mee. Eneco heeft een jarenlange ervaring op energiegebied. Die ervaring kunnen we goed gebruiken om de gemeente Haarlem te helpen bij haar ambitieuze doelstelling. Eneco is bijvoorbeeld continu bezig met het zoeken naar nieuwe, schone vormen van energie. Op verschillende plaatsen in Haarlem heeft Eneco al zonnepanelen op daken geplaatst zodat deze gebouwen op een duurzame wijze worden voorzien van energie. Ook doen we proeven met nieuwe vormen van energie, zoals elektrisch vervoer. Al onze ervaringen delen we graag met Haarlem.</p> <p>Eneco wil met het ondertekenen van het convenant een serieuze en stevige bijdrage leveren aan het doel om van Haarlem een klimaatneutrale stad te maken.</p>	X	X		X
<p>Eneco ondersteunt de gemeente Haarlem met een substantiële bijdrage aan de Energiecoach voor Haarlemse ondernemingen. De Energiecoach verbindt ondernemingen onderling met Duurzame ambities en de Energiecoach is bereikbaar voor alle vragen op gebied van energie voor ondernemingen. De Energiecoach zal zich onafhankelijk opstellen naar de ondernemingen en is bereikbaar vanuit het parkmanagementbureau. De Energiecoach koppelt ervaringen terug naar gemeente, provincie en ondernemers. Eneco heeft een subsidie ontvangen vanuit de provincie Noord-Holland voor de Energiecoach en stelt dit geheel ten doel aan Haarlem.</p>		X		
<p>Eneco doet onderzoek naar collectieve duurzame opwekking van energie in de Waarderpolder.</p>		X		
<p>Eneco heeft de opzet en eerste aanzet van de Climate Footprint gratis ter beschikking gesteld aan de gemeente Haarlem als meetinstrument van de CO₂ ontwikkeling van de gehele gemeente.</p>	X	X	X	X
<p>Eneco biedt oplossingen in toepassing van Duurzame Energie in de gestapelde bouw in samenwerking met woningcorporaties en/of projectontwikkelaars.</p>	X			
<p>Eneco participeert graag in de doelstellingen van de gemeente Haarlem met energieonderzoeken en adviezen van de eigen gemeentelijke gebouwen.</p>				X

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
------------------	-------------------	------------------------	------------	-------------------

Fortis Greenloans en Energieker:				
Energieker is opgericht vanuit de overtuiging dat we al het mogelijke moeten doen om zowel het klimaatprobleem aan te pakken, maar ook de energievoorziening moeten zeker stellen. We willen eigenaren van woningen en bedrijfspanden meer zelfvoorzienend maken op het gebied van energie en tegelijkertijd onafhankelijker worden van fossiele brandstoffen.	X	X		X
Energieker onderscheidt zich door een "turn-key" aanpak. Niet alleen het technische deel, maar ook het administratieve deel van een installatie wordt verzorgd. De techniek behelst de keuze van de apparatuur, de aanleg van de installatie en de aansluiting via de meterkast op het openbare elektriciteitsnet. De administratieve handelingen zijn de subsidieaanvraag, de administratieve aansluiting op het elektriciteitsnetwerk en de aanmelding bij de instantie die de groencertificaten in Nederland beheert. Energieker werkt met eigen installatiepersoneel en heeft het afgelopen jaar ruim 150 installaties geplaatst. Als enige partij in Nederland bewaken we de installaties gedurende de hele levensduur.	X	X		
<ul style="list-style-type: none"> • Fortis GreenLoans is de expert op financiering van duurzame toepassingen in particuliere huizen; • Het tarief van Fortis GreenLoans is de laagste in de markt; • Fortis GreenLoans koopt haar geld in bij Fortis Groenbank en maakt zo gebruik van de Groenregeling van het ministerie van VROM; • Alle kredieten vallen onder de garantieregeling 'Energie Besparingskrediet' uitgevoerd door de NHG; • Het product is afgestemd op de duurzame toepassing en SDE regeling. • Fortis Greenloans kenmerkt zich door een transparante bedrijfsvoering, eenvoudige producten en de ambitie om de nummer 1 in klanttevredenheid te willen zijn. 	X			

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
------------------	-------------------	------------------------	------------	-------------------

Fortis Greenloans en Energieker: (vervolg)				
<p>Speciaal voor de inwoners van Haarlem hebben Fortis Greenloans en Energieker het 'Groene Mug Solar Pakket' ontwikkeld. Wij bieden de inwoners van Haarlem 'One stop shopping', bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deskundig advies toepassing zonne-energie in de woning; • Subsidiebegeleiding, lokaal en nationaal; • Levering van hoogwaardige kwaliteit panelen met goede garantie en service; • Bewaken van de prestaties van de installatie gedurende de hele levensduur via de unieke ZonZeker service; • Installatie; • Aansluiting bij de netbeheerder; 	X	X		
<p>Financiering van de investering. Dit houdt o.a. het volgende in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extra aantrekkelijke vaste prijzen op de panelen met korting voor de inwoners van Haarlem; • Financiering tegen 5,8% (laagste in de markt); • Gezamenlijke PR activiteiten om het pakket onder de aandacht te brengen; • Desgewenst ondersteuning via de websites www.energieker.nl en www.greenloans.nl; • De lening heeft een standaard looptijd van 15 jaar. De klant mag kiezen voor een looptijd tussen 5 en 15 jaar; • De rente staat vast gedurende de gehele looptijd en is per 1 augustus 2009 vastgesteld op 5,8%. Dit tarief is vergelijkbaar met de gangbare hypotheektarieven in de markt; • De lening kan afgesloten worden tussen de €5.000 en €50.000; • Bij het afsluiten van de lening worden geen kosten in rekening gebracht, geen hypotheek gevestigd en de klant hoeft geen notaris- en taxatiekosten te betalen in tegenstelling tot een hypothecaire lening; • De rente van de lening is fiscaal aftrekbaar; • Bij verkoop van de woning heeft de klant het recht om de lening desgewenst in te lossen; • De klant kan de lening eenvoudig aanvragen via www.greenloans.nl. • Energieker en Fortis Greenloans willen als partners van de gemeente Haarlem bijdragen aan de ambitieuze doelstellingen. Dit voorstel geeft een indicatie van het pakket de 'Groene Mug Solar Pakket'. Via de website www.degroenemug.nl zal binnenkort worden getoond hoeveel stroom de Haarlemmers gezamenlijk met hun zonnepanelen hebben opgewekt. <p>Onder de eerste 100 aanvragers verloten we 3 vouwfietsen!!</p>	X	X		

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
------------------	-------------------	------------------------	------------	-------------------

Gemeente Haarlem:				
De gemeente Haarlem zal de regie voeren op de ontwikkelingen voor het doel Haarlem Klimaatneutraal en daarin de samenwerking zoeken met alle betrokken partners in de stad. De rol van de gemeente is voornamelijk het initiëren en stimuleren van plannen om van Haarlem een klimaatneutrale stad te maken.	X	X	X	X
Binnen de 4 programmagroepen (bebouwde omgeving, industrie en bedrijvigheid, verkeer en vervoer en eigen organisatie) wordt samen met de partners gewerkt aan ideeën en projecten over energiebesparing, duurzame opwekking en klimaatadaptatie. Deze worden ingebracht in het gemeentelijke Duurzaamheidsprogramma.	X	X	X	X
De gemeenteraad van Haarlem heeft unaniem het plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal 2030 aanvaard en daarvoor 4 extra formatieplaatsen beschikbaar gesteld. Jaarlijks wordt het Duurzaamheidsprogramma voor de gemeente vastgesteld. In dit Duurzaamheidsprogramma worden alle klimaatprojecten opgenomen die samen met de partners zijn bedacht en ontwikkeld en potentie hebben qua CO ₂ -reductie.	X	X	X	X
De gemeente zal haar eigen organisatie volledig klimaatneutraal maken in het jaar 2015. In dat jaar is het ook de bedoeling om de inkoop 100% duurzaam te doen. Door de openbare verlichting energiezuinig te maken en 's nachts te dimmen waar mogelijk, het wagenpark te laten rijden op biogas, inkoop en aanbesteding duurzaam en klimaatneutraal te doen, al haar vastgoed energiezuinig te maken en gebruik te maken van warmte- en koudeopslag en andere vormen van duurzame energieopwekking zal de gemeente haar uiterste best doen om in 2015 een klimaatneutrale organisatie te zijn.				X

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
------------------	-------------------	------------------------	------------	-------------------

Haarlem Duurzaam in Beweging:				
De stichting Haarlem Duurzaam in Beweging beoogt verschillende organisaties, bedrijven gemeente en de burgers in de regio Haarlem bij elkaar te brengen die met duurzaamheid aan de slag zijn of willen gaan. We willen hiermee laten zien dat er al veel initiatieven op dit gebied zijn genomen, dat er meer samenwerking tussen verschillende organisaties en initiatieven en dat er daardoor meer activiteiten op duurzaamheidsgebied van de grond komen. Met onze activiteiten ondersteunen we allerlei initiatieven om Haarlem duurzaam te maken.	X	X		X
Dit doen wij onder andere door het organiseren van verschillende bijeenkomsten, waaronder de duurzame markt 'Haarlem Here2Stay'. Op deze markt tonen verschillende bedrijven en organisaties uit Haarlem en de regio hun duurzame producten aan de Haarlemse burgers. We willen van deze markt een jaarlijks terugkerend evenement maken.		X		
We willen graag een bijdrage leveren aan het klimaatneutraal maken van de stad Haarlem omdat dit bijdraagt aan onze doelstellingen: mensen bij elkaar brengen en duurzaamheid in de regio Haarlem versnellen. Om die reden zetten wij ons graag samen met anderen in om Haarlem klimaatneutraal te maken!	X	X	X	

Industriekring Haarlem:				
De IKH: dé Belangenbehartiger van de Waarderpolder ondersteunt en onderschrijft de noodzaak tot CO ₂ vermindering. De IKH spant zich, met name via "het Parkmanagement Waarderpolder", samen met gemeente in om bedrijven te helpen (marktconform) tot energiebesparing te komen, omdat dit helpt de concurrentiepositie van de bedrijven in Haarlem te verbeteren. De IKH is er echter niet van overtuigd dat de doelstelling Haarlem klimaatneutraal 2030 gehaald kan worden zonder omvangrijke overheidsbijdragen. De IKH is niet voor verscherping van bestaande regels, die uitgaan boven de landelijke normen en afspraken.		X		
De IKH ondersteunt: <ul style="list-style-type: none"> • De inzet van de energiecoach • Betere benutting van restwarmte en -koude en reststromen • Decentrale opwekking van energie Verduurzaminginitiatieven in de Waarderpolder, in het algemeen.		X		

Convenantpartner	<i>Bebouwde omgeving</i>	<i>Industrie en Bedrijven</i>	<i>Mobiliteit</i>	<i>Eigen organisatie</i>
-------------------------	--------------------------	-------------------------------	-------------------	--------------------------

Liander:				
<p>Liander voelt zich als netwerkbeheerder letterlijk verbonden met de Haarlemse samenleving. Een maatschappelijke rol die wij zeer serieus nemen. Naast het optimaal uitvoeren van de taken als netbeheerder richt Liander zich vooral op de ontwikkeling van innovaties als duurzame (decentrale) opwek, groengas, elektrisch vervoer en het bieden van energiemanagement tools, zoals het bieden van inzicht in verbruiken.</p>	X	X	X	X
<p>Als partner ondersteunt Liander het convenant Haarlem Klimaat Neutraal, door het participeren in, en het faciliteren van nieuwe initiatieven en projecten op het gebied van energietransitie om zo een actieve bijdrage te leveren aan het behalen van de ambitieuze klimaatdoelstellingen en een duurzamer samenleving.</p>	X	X	X	X
<p>Wij streven ernaar om de toepassing van duurzaam gas en elektriciteit zo goed mogelijk te faciliteren. Er lopen er momenteel veel projecten waar Liander het initiatief neemt en participeert: Smart City Amsterdam, Biogas De Marke, Elektrisch vervoer, Facilitering decentrale opwek.</p>	X	X	X	X
<p>Zo stimuleert Liander onder andere de distributie van biogas. Zogeheten 'groen gas' dat ontstaat na vergisting van organisch materiaal, zoals mest, landbouwafval en groente-, fruit- en tuinafval (GFT). Door dit gas te zuiveren en op te waarden tot dezelfde kwaliteit als aardgas, kan het in het aardgasnetwerk worden ingevoed. We onderzoeken momenteel diverse oplossingen om de gastromen te regelen en daarbij een belangrijke bijdrage te leveren aan een duurzaam energiebeleid. Liander werkt in de Waarderpolder in Haarlem met partners samen aan een ambitieus biogas project.</p>	X	X	X	X

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
Milieudefensie Haarlem:				
Milieudefensie Haarlem is de plaatselijke afdeling van de landelijke Vereniging Milieudefensie. Milieudefensie Haarlem zet zich in voor een duurzaam Haarlem en verstaat hieronder: "Een stad waar personen, huishoudens en bedrijven zich kunnen ontplooiën, zonder afwenteling op andere mensen, regio's of generaties." Milieudefensie Haarlem wil met name de afwenteling van milieugevolgen voorkomen en het milieu beschermen en verbeteren.	X	X	X	
Milieudefensie Haarlem acht klimaatneutraliteit een belangrijke voorwaarde voor een duurzame stad. Klimaatneutraliteit houdt volgens Milieudefensie Haarlem in dat over een jaar gemeten geen CO ₂ en andere broeikasgassen vrijkomen door activiteiten van consumenten en organisaties in de gemeente Haarlem.	X	X	X	X
Milieudefensie Haarlem onderschrijft het doel van de gemeente Haarlem om in 2015 de gemeentelijke organisatie klimaat neutraal te maken, gevolgd door de stad Haarlem in 2030. Preventie door vermindering van uitstoot van broeikasgassen heeft daarbij de voorkeur van Milieudefensie Haarlem boven klimaatcompensatie buiten de gemeentegrenzen.	X	X	X	X
Om hieraan bij te dragen zal Milieudefensie Haarlem zich de komende jaren op de volgende manieren inzetten: Op het Haarlemse publiek gerichte activiteiten (mede) organiseren, zoals in de laatste jaren bijvoorbeeld aan de auto-vrije dag is bijgedragen en aan de gemeentelijke brochure "Op naar een duurzaam Haarlem". In 2009-2010 wordt met name aandacht besteed aan mogelijkheden voor consumenten om zelf duurzame energie op te wekken en zal een fietsroute langs duurzame projecten worden uitgezet. Andere activiteiten zijn het presenteren van mogelijkheden om sluisverbruik van apparaten te verminderen en energiegebruik voor warm water te beperken.	X		X	
De achterban (circa 300 leden) informeren over Haarlem klimaatneutraal en de mogelijkheden om daar als consument en burger actief aan bij te dragen. De Haarlemse bevolking, organisaties en de gemeente Haarlem zullen wij informeren over ideeën en acties vanuit het landelijk bureau om energie te besparen.	X			X

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
------------------	-------------------	------------------------	------------	-------------------

Milieudefensie Haarlem: (vervolg)				
<p>Inspraakbijdragen leveren aan ruimtelijke ordenings-, verkeers-, energie- en bouwprojecten en -plannen vanuit de lange termijn duurzaamheidsdoelstelling van Vereniging Milieudefensie.</p> <p>Wat betreft klimaatneutraliteit is vermindering van het fossiele energiegebruik een belangrijke doelstelling: daartoe moeten openbaar vervoer en fietsers en voetgangers meer ruimte krijgen en het autoverkeer dient niet verder te groeien. Mogelijkheden voor duurzame energie, materiaal- en energiebesparing in bouw- en renovatieprojecten dienen optimaal benut te worden. Verder zijn hergebruik en recycling een belangrijk middel om minder energie en grondstoffen te gebruiken en uitstoot van broeikasgassen te verminderen.</p>	X	X	X	
<p>Algemeen:</p> <p>Milieudefensie Haarlem wil over het convenant nog het volgende opmerken. Milieudefensie Haarlem stelt vast dat het convenant in zijn huidige vorm een eerste stap is die met vele vervolgstappen kan leiden tot een klimaatneutrale stad. De genoemde middelen en projecten zijn echter nog onvoldoende. Bovendien is er veel vrijblijvendheid geformuleerd in de inzet van met name de commerciële partners. Zo zullen deze zich (begrijpelijkerwijs) slechts inspannen binnen de grenzen van het zakelijk verantwoorde. Ook heeft de gemeente via de ruimtelijke ordening, fiets- en parkeerbeleid meer invloed op de verkeersuitstoot dan in het convenant naar voren komt. Dit is geen reden om niet aan te sluiten bij het convenant, want het doel daarvan wordt ten volle onderschreven en de richting is goed.</p> <p>Daarom Milieudefensie Haarlem kent zichzelf de rol toe om ertoe bij te dragen het convenant in de komende jaren aan te scherpen en de partners aan te zetten tot verhoging van hun ambitieniveau. De natuurlijke "horzelfunctie" van een milieubeweging zal daarbij behouden blijven, net zoals de commerciële partners hun winststreven voorop moeten blijven stellen, en de gemeente zijn politieke primaat. Dat betekent niet elkaar dwars zitten, maar elkaar scherp houden. En de technische en maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van klimaat neutraliteit, die de komende jaren ongetwijfeld zullen komen, willen wij graag helpen onder de aandacht brengen van de partners en deze zo snel en effectief mogelijk laten onderbrengen in de projecten.</p>	X	X	X	X

Convenantpartner	<i>Bebouwde omgeving</i>	<i>Industrie en Bedrijven</i>	<i>Mobiliteit</i>	<i>Eigen organisatie</i>
Nuon:				
Energie is mooi. Verspil het niet. In Nederland verspillen we gemiddeld 30% van de energie. Daar wil Nuon wat aan doen door te helpen slimmer om te gaan met energie. Daarom steunt Nuon het initiatief van de gemeente Haarlem "Haarlem KlimaatNeutraal" van harte.	X	X	X	X
De bijdrage van Nuon aan het convenant Haarlem Klimaat-Neutraal is het leveren van kennis en expertise en het bieden van producten en diensten op het gebied van energiebesparing	X	X	X	X
De inzet is om het energieverbruik in Haarlem te beperken middels energiebesparende oplossingen, zowel voor particulieren (in en om het huis) als voor instellingen (bedrijven, woningbouwcorporaties, scholen etc.)	X	X		
Voorbeelden van energiebesparende oplossingen zijn: <ul style="list-style-type: none"> • In nauwe samenwerking met de gemeente Haarlem en woningbouwverenigingen opzetten en aanbieden van energiebesparende concepten, zoals WoonOptimaal en Step2Save, in de bestaande bouw om zo een bijdrage te leveren aan de CO₂-reductieplannen; 	X			
<ul style="list-style-type: none"> • Professionele advisering op het gebied van energiebesparing; 	X	X	X	X
<ul style="list-style-type: none"> • Installatie van isolatiemaatregelen, innovatieve warmte-installaties en in samenwerking met een andere partij, HR-ketels en dubbele beglazing; 	X	X		
<ul style="list-style-type: none"> • Verduurzamen van het energieverbruik door de afname van groene energie te stimuleren; 	X	X		
<ul style="list-style-type: none"> • Toepassing van decentrale duurzame energie zoals PV- en zonneboilersystemen in nieuwbouw en bestaande bouw; 	X	X		X
<ul style="list-style-type: none"> • Het delen van kennis en ervaring op gebied van nieuwe innovatieve technieken die door Nuon middels pilots in Nederland worden getest. 	X	X	X	X

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
Nuon: (vervolg)				
<p>Voorbeelden uit het huidige portfolio zijn:</p> <p>WoonOptimaal Met WoonOptimaal kunnen in samenwerking met de gemeente Haarlem en de woningcorporaties stappen worden gezet om inwoners te stimuleren energiezuinige maatregelen te nemen. De woningeigenaar wordt maximaal ontzorgd met een totaal-aantal; van een advies op maat tot en met de uitvoering van energiezuinige maatregelen. Nuon voert bij de burger of onderneming een bouwkundig energieonderzoek uit. Samen wordt naar de mogelijkheden gekeken om energie te besparen. De burger of onderneming krijgt een overzichtelijk rapport met alle besparingsmogelijkheden. Daarbij kan de burger of onderneming zelf bepalen welke maatregelen hij of zij uitvoert. Met deze wijkgerichte aanpak wordt een wijk collectief naar een hoger niveau gebracht met betrekking tot energiebesparing en woon-leefcomfort.</p> <p><i>WoonOptimaal wordt onder andere ingezet in Apeldoorn, Breda en Rivierland. Besparingsvoorbeeld: ongeveer 2.000 kg CO₂-uitstootreductie per huishouden bij aanbrengen van spouwmuurisolatie, HR ketel en HR++ glas; en € 1.159 per jaar lagere energierekening per huishouden (gebaseerd op een gemiddeld aantal eenheden per huishouden, zie www.vrom.nl)</i></p>	X			
<p>Step2Save Een bijzondere vorm van energieadvies is Step2Save. Nuon werkt hierbij in opdracht van gemeenten en wooncorporaties. Sociale huurders krijgen een gratis energieadvies aan huis en ontvangen een energiebox met energiebesparende producten. Het bijzondere aan dit advies is dat het gegeven wordt door jongeren uit de regio met een achterstand op de arbeidsmarkt. Nuon biedt deze jongeren een opleiding tot energieadviseur en tegelijkertijd een baan binnen het Step2Save team.</p> <p><i>Amsterdam was de eerste stad waar in samenwerking met de gemeente, wooncorporaties Ymere en Far West in totaal 10.000 energieadviezen zijn gegeven aan sociale huurders. Besparing: gemiddeld 200 kg CO₂-uitstoot en € 80 per jaar per huishouden.</i></p>	X			
<p>HR ketels (huur of koop) Nuon heeft met haar dochteronderneming Feenstra een landelijk netwerk van installatiebedrijven die zorgen voor plaatsing en onderhoud van HR ketels.</p>	X	X		X

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
Nuon: (vervolg)				
<p>Isolatie (vloer, gevel, dak en spouwmuur) Van de 6,8 miljoen woningen in Nederland zijn er 3 miljoen nog niet voldoende geïsoleerd. De overheid wil doelstelling met betrekking tot energiebesparing en CO₂-uitstoot behalen door grootschalig te investeren in renovatie van woningen. Het convenant 'Meer met minder' beschrijft de doelstelling om in de komende 12 jaar 3 miljoen woningen te renoveren. De belangrijkste maatregelen hierbij zijn isolatie, verwarming en glas.</p>	X			
<p>Energielabels Vanaf 1 januari 2008 is het verplicht een energielabel te hebben bij de verkoop of verhuur van een huis. Het energielabel geeft inzicht in het energieverbruik van woningen en gebouwen in Nederland. Nuon is gecertificeerd voor het uitbrengen van energielabels. De toezichthouder op gecertificeerde bedrijven (SKW) controleert onze adviezen, waardoor burgers en bedrijven verzekerd zijn van een onafhankelijk advies.</p>	X			
<p>Financiering Nuon vindt het belangrijk dat energiebesparende diensten en producten toegankelijk moeten zijn voor alle burgers. Daartoe heeft Nuon BespaarDirect in het leven geroepen. Bij deze toegankelijke vorm van financiering ontvangt de burger het bespaarproduct direct en wordt dit betaald met de maandelijkse besparing die het product oplevert.</p>	X	X		X

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
Provincie Noord-Holland: De Provincie Noord-Holland zal een bijdrage leveren aan de Haarlemse duurzame energie-exploitatie door haar kantoorpand aan het Houtplein te herontwikkelen volgens de strategie van de trias energetica. 1. terugdringen energieverbruik, 2. zoveel mogelijk gebruik maken van duurzame energie, 3. als duurzame energie niet volstaat zo zuinig mogelijk omgaan met fossiele bronnen.	X			X
De Provincie Noord-Holland zal op het gebied van Verkeer en Vervoer een bijdrage leveren aan een klimaatneutraal Haarlem door de Noord-Hollandse openbare verlichting energiezuiniger te maken. Dat doet zij ook op het grondgebied van Haarlem. Zo wordt op korte termijn op de provinciale weg A208/N208 (Westelijke Randweg) de openbare verlichting aangepast naar dynamisch gedimde verlichting. Hoe later het uur en hoe minder verkeer, hoe geringer de verlichtingsterkte. Op het gebied van de openbare verlichting (OVL) hebben zes Noord-Hollandse gemeentes, waaronder Haarlem, een koplopperspositie ingenomen. Deze gemeentes bepalen de mogelijkheden tot besparing met hun openbare verlichting en vervangen de oude verlichting op afzienbare termijn voor energiezuinige oplossingen. De provincie ondersteunt bij het inventariseren van deze mogelijkheden en het opstellen van een uitvoeringsplan.			X	X
De Provincie Noord-Holland zal een bijdrage leveren aan een klimaatneutraal Haarlem door de regionale industrie en bedrijvigheid te ondersteunen in hun zoektocht en streven naar klimaatneutrale initiatieven via de mogelijkheden die de Provincie tot haar beschikking heeft.		X		
De Provincie Noord-Holland zal op het gebied van Communicatie en Educatie over het klimaat een bijdrage leveren door duurzame kennisontwikkeling en -uitwisseling tussen Haarlemse scholen te stimuleren. De Provincie neemt een voortrekkersrol in de ontwikkeling van een Meerjarenprogramma ter bevordering van verschillende duurzame maatregelen voor het binnen- en buitenklimaat van Haarlemse schoolgebouwen.	X	X		X

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
<p>Rabobank Haarlem en Omstreken:</p> <p>Algemeen: De Rabobank heeft Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) opgenomen in haar kernwaarden en van daaruit beleidsplannen. Dit komt niet uit de lucht vallen en is ook niet het gevolg van een hype om commerciële redenen. Maatschappelijk ondernemen zit als het ware ingebakken in de genen van onze onderneming. De lokale verankering en coöperatieve structuur stimuleert en ondersteunt ons daarbij. Met als basis de beleidsdocumenten zijn voor zowel de lokale banken als de andere Rabogroep- onderdelen, doelwaarden opgenomen met bijbehorende middelen. Onder middelen wordt ook verstaan het ontwikkelen of inzetten van producten en diensten die een positieve bijdrage leveren aan de beperking van bijvoorbeeld CO₂- uitstoot, maar ook aan duurzaamheid in de brede zin van het woord.</p>	X	X		X
<p>Duurzaam beleggen. De Rabobank heeft krachtige partners zoals Robeco die samen met de Zwitserse SAM-groep, producten heeft ontwikkeld op het gebied van duurzaam beleggen. Tevens is de Rabobank 46% eigenaar van Sarasin & Co die ook bijzonder actief is op het terrein van duurzaam vermogensbeheer. Hierdoor kan de Rabobank actief adviseren in duurzame beleggingen en draagt dit ook in de praktijk uit. Met de uitgifte van groene obligaties (Rabo Groen Obligatie) wordt geld aangetrokken voor de financiering van milieuvriendelijke projecten die door het Ministerie van VROM als groen worden aangemerkt. Wij hebben tevens een RaboGroenBank die Groen Obligaties uitgeeft om de fiscale mogelijkheden te benutten.</p>	X	X		
<p>Groenfinancieringen. Met de groenfinanciering kunnen ondernemers projecten die duidelijke milieuvordelen opleveren – zogenaamde groenprojecten – goedkoper financieren. Het voordeel zit in de lagere rentelast van deze financiering. Een project krijgt de kwalificatie “groen project” als het voldoet aan de voorwaarden van de Regeling Groenprojecten. De Rabobank Groep neemt ruim de helft van het totaal aantal groen gefinancierde projecten in Nederland voor haar rekening.</p>	X			

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
Rabobank Haarlem en Omstreken: (vervolg)				
Groene lease (warmtekrachtcentrales) Equipmentlease maakt leasen van warmtekrachtcentrales (vooral in de tuinbouw) en windturbines mogelijk. De Lage Landen is in deze constructie onze partner.		X		
Rabo Innovatiekapitaalfonds. Het Rabo Innovatiekapitaalfonds BV richt zich op duurzame innovatieve bedrijven die financiële middelen nodig hebben om de slag naar de markt te maken. Het zijn vaak risicodragende participaties in kleinschalige, duurzame, innovatieve projecten in een aanloopfase.		X		
Creditcard met klimaatcompensatie Bij elke aankoop die betaald wordt met de Rabocard wordt een bedrag gecompenseerd op basis van de CO ₂ - uitstoot. De Rabobank en het WNF hebben hiertoe een rekenmethode ontwikkeld met CO ₂ - gegevens van het Milieu- en Natuurplanbureau.	X			X
Rabo Klimaathypotheek Duurzame investering in nieuw- of verbouw van de eigen woning kan voordeliger gefinancierd worden met behulp van deze hypotheekvorm. Zo bespaart de klant energie en financieringslasten door de lagere rente over dat betreffende deel van de lening.	X			
Lokaal Duurzaamheidsfonds Ter bevordering van lokale duurzaamheidsinitiatieven heeft de Rabobank Haarlem sinds 1 januari 2008 een Duurzaamheidsfonds opgericht. De adviescommissie bestaat uit bankmedewerkers en leden van de bank. Het fonds richt zich op lokale initiatieven die bijdragen aan de duurzame leefomgeving van Haarlem-Heemstede-Bloemendaal en Zandvoort. Te denken valt aan expertmeetings, onderzoek of concrete projecten in relatie tot duurzaamheid.	X	X	X	

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
<p>Rabobank Haarlem en Omstreken: (vervolg)</p> <p>De huidige producten en diensten op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) gebied zijn ontwikkeld vanuit een brede algemene inzetbaarheid en nog niet toegespitst op klimaatneutraliteit van grote steden. Navraag leert dat naast Haarlem twee andere Rabobanken betrokken zijn bij klimaatneutraliteit van een stad. Zodra Haarlem Klimaatneutraal 2030 verder vorm krijgt, kan onderzocht worden welke van de hierboven genoemde producten en diensten ingezet kunnen worden, dan wel of de mogelijkheid bestaat een specifiek product of dienst te ontwikkelen.</p>		X		
<p>Daarnaast zou het aantrekkelijk kunnen zijn om voor groepen van ondernemers (MKB – Grootbedrijf – OVIS) expertmeetings of seminars te organiseren, waarin Rabobank Nederland als expert optreedt en kennis deelt. Doelstelling kan zijn de aanwezige partijen – elk binnen hun eigen speelveld – te enthousiasmeren en mobiliseren om MVO te implementeren in de bedrijfsprocessen. Discussiegroepen en best practices kunnen zorgen voor de vertaling naar de praktijk. Rabobank Haarlem en Omstreken zou in dit aanbod als host kunnen optreden.</p>	X			

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
<p>SAPLaza:</p> <p>De realisatie van het vrijetijdscentrum SAPLAZA aan de Veerplas zal in de komende paar jaar zeker in het teken staan van klimaatneutraal ontwikkelen, bouwen, realiseren en exploiteren. SAPLAZA realiseert zich dat het momenteel maar zeer beperkt kan bijdragen echter op de iets langere termijn maar met de realisatie hoofdgebouw in 2011 / 2012 past bij het project Klimaatneutraal 2030.</p>	X	X		
<p>Verder is SAPLAZA momenteel via de Energiecoach in gesprek met duurzame, Haarlemse ondernemers om in het outdoor Adventure park dit jaar en volgend jaar nieuwe, duurzame ontwikkelingen direct op te nemen. Rondom SAPLAZA komen nu steeds meer consumenten, bedrijven en toeristen en dit leent zich goed om nieuwe ontwikkelingen aan een breed publiek te tonen.</p>		X		
<p>Bij de exploitatie moet vooral gedacht worden aan het opzetten van een van de kernfuncties in het toekomstige hoofdgebouw. Eind 2008 heeft SAPLAZA samen met vertegenwoordigers scholen (VMBO / MBO / HBO), gemeente, provincie Noord-Holland en ondernemers workshops georganiseerd rondom de thematisering van de kernfunctie Educatie. Algemene conclusie was dat het Educatie kernonderdeel zich zal richten op de "mens centraal" waarbij aandacht wordt besteed aan: sport / gezondheid / duurzaamheid en klimaatneutraal. Uiteindelijk willen SAPLAZA op het centrum ook een naam hebben met kenmerken vanuit b.v. The Green Key / De Blauwe Vlag (hiervoor is de nominatie voor de Veerplas al in behandeling bij de provincie Noord-Holland).</p>	X	X		X
<p>Waar mogelijk spant SAPLAZA zich in om de ontwikkeling en realisatie van het nieuwe vrijetijdscentrum klimaatneutraal te realiseren. Daarnaast wil SAPLAZA met de kernfunctie Educatie een rol spelen in de communicatie en motivatie voor consumenten / scholen / toeristen / bedrijfsleven etc.</p>	X	X		
<p>Al met al houdt SAPLAZA vanuit haar strategie en missie vast aan de doelstellingen van Haarlem Klimaatneutraal.</p>	X	X	X	X

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
DE WONINGCORPORATIES: (Ymere, Elan Wonen en Pré Wonen)				
Algemeen: <i>Overwegende dat de woningcorporaties:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Ymere, Elan Wonen en Pré Wonen werkzaam zijn in de gemeente Haarlem. • Vanuit hun rol als maatschappelijk verantwoord ondernemer een effectieve bijdrage willen leveren aan de reductie van gebouwgebonden energieverbruik. • Deelgenomen hebben in programmagroep HKN bebouwde omgeving. • Samen met de gemeente het Antwoord aan Haarlem hebben geformuleerd en ondertekend. • Zich inzetten voor de ambitie, van de gemeente Haarlem, tot een klimaat neutraal Haarlem in 2030. Dit streven vertaalt zich in een inspanningsverplichting van betrokkenen. <p>Bij gewijzigde omstandigheden (b.v. een negatieve financiële positie) niet gehouden zijn de onderstaande inspanningsverplichtingen na te komen.</p>	X			
Zij in gezamenlijkheid en ieder voor zich daarvoor in te willen spannen door: <ol style="list-style-type: none"> 1. 20 procent te besparen op het gasverbruik in de gehele bestaande woningvoorraad. 	X			
<ol style="list-style-type: none"> 2. Te streven naar 30 procent energiebesparing in alle groot onderhoud en renovatieprojecten. 	X			
<ol style="list-style-type: none"> 3. Het instrument GPR bestaande bouw te gaan gebruiken en te zullen streven naar een GPR van gemiddeld 7 bij groot onderhoud en renovatieprojecten van minimaal 30 woningen. 	X			
<ol style="list-style-type: none"> 4. Bij alle nieuwbouwprojecten wordt gestreefd naar een GPR van gemiddeld 7 	X			
<ol style="list-style-type: none"> 5. Verzoeken van bewoners(cie's) die energiebesparende maatregelen wensen zoveel mogelijk te honoreren, mits technisch en financieel-economisch doelmatig en passend in de complexbeheersplannen. 	X			

Convenantpartner	Bebouwde omgeving	Industrie en Bedrijven	Mobiliteit	Eigen organisatie
DE WONINGCORPORATIES: (vervolg)				
6. Het realiseren van voorbeeld(nieuwbouw)projecten met een hoge ambitie op het gebied van energiebesparing en duurzaamheid.	X			
7. Project Belcanto een aansprekend voorbeeld te zijn van energiebesparing en duurzaamheid.	X			
8. Een GPR van gemiddeld 8 te behalen op de convenant locaties, bij een minimale omvang van 30 woningen.	X			
9. Eengezinswoningen volgens het Q-woning concept te bouwen op één van de convenant locaties (Zwemmerslaan).	X			
10. Gezamenlijk met andere partijen de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot een klimaatneutrale wijk. Inzicht te geven in de geplande en gerealiseerde energie- en duurzaamheidsprojecten door dit respectievelijk expliciet op te nemen in het jaarlijkse activiteitenplan en het jaarverslag.	X			

